



Nacionalni restoran „Vinogradi“, jedan od simbola posleratnog prosperiteta Grocke i stare Jugoslavije, lagano vaskrsava u moderno zdanje sa pečatom tradicije i stila. Čuveni restoran u Grockoj bio je tek jedan u nizu Metropolovih ugostiteljskih objekata, a svojim radom i gostima obeležio je zlatno doba iz koga za „voćnu opštinu“ potiče laskavi nadimak „Mala Kalifornija“, dok po njemu meštani i nadalje čitav kraj nazivaju „Metropol“.

Restoran u Grockoj je u staroj Jugoslaviji bio stecište elite i stranih delegacija, i nadaleko poznat po odličnoj kuhinji, prelepim panoramama i vinogradima kojima je bio okružen. Udaljen od centra Grocke i zaštićene ambijentalne celine „Gročanska čaršija“ 500 strmih metara, od beogradskog jezgra 25 kilometara, raspolagao je nezaboravnim vidikovcem čiji pogled obuhvata panorame Dunava sa tri rečne ade, konture Avale, Smedereva i Pančeva, obrise Vršackog brega i dalekih rumunskih Karpata...

U želji da pokrene razvoj turizma i ugostiteljstva u opštini Grocka, Narodni odbor 1960. godine od privatnog vlasnika na Aginom brdu u Grockoj kupuje tri hektara voćnjaka, vinograda i njiva sa vinogradarskom kućom i pomoćnim objektima. Zemljište je prepušteno nacionalnom ugostiteljskom preduzeću sa vizionarskom idejom da Grocka na atraktivnoj lokaciji dobije ekskluzivni restoran i privuče brojne posetioce. „Metropol“ postaje trajni korisnik društvene imovine i ulaže u gradnju restorana, uređenje okolnog prostora, prilaznu stazu, parking i zasade vinograda po kojima je restoran i dobio ime. Postojeći vinogradarski objekat je rekonstruisan, proširen i prilagođen novoj nameni, a kasnije je u nekoliko navrata i dograđivan. Upravljanje nacionalnim restoranom „Vinogradi“ ostalo je u sklopu lanca hotela-restorana Metropol sve do 90-tih godina 20. veka.

Hotelski smeštaj nije postojao, ali su zato u sklopu restorana postojali stolovi za stoni tenis i slični sadržaji - bio je to prostor za gurmanski užitak, predah i razonodu. U samom restoranu je radio enolog, čitav prostor je bio bogato opremljen detaljima iz narodne radinosti i tradicije, ukrašen narodnim nošnjama i starinskim oružjem, a u objektu je postojala i vinska karta sa osobinama svakog vina, godinom berbe, jačinom, vrstom grožđa... Goste su na ulazu dočekivali stihovima narodne poezije prevedene na nekoliko jezika.

Impresivna je bila i lista gostiju. Kroz „Vinograde“ je prodefilovalo na hiljade državnika, diplomata, političara, ambasadora, umetnika, privrednika, stranih zvaničnika i zvanica. Do restorana u Grockoj su zvanice i posetioci neretko dolazile i rekom – privatnim jahtama i izletničkim brodićima, a čuvene su i Titove posete jahtom „Šumadinka“. Tito je čitavih sedamnaest puta u zvaničnim posetama dolazio u Vinograde. Naravno, ne sam - dovodio je u Grocku svoje goste i inostrane delegacije.

Počev od Tita, čuvenih svetskih glumaca poput Sofije Loren, političara kao što je Henri

Kisindžer, državnika i šefova država Evropske zajednice i zemalja Nesvrstanih, restoran su posetili i poznati astronaut Nil Armstrong koji je kročio i na Mesec, a ne samo u Grocku, ali i svetske muzičke zvezde poput džez muzičara Luja Armstronga. Njegov hit "What a wonderful world" može se u potpunosti odnositi i na nostalgичnu predstavu o Grockoj iz tog vremena...

Brojni su i raznovrsni bili posetioci, pa se i mnoge priče i anegdote vezuju za ovaj restoran u carstvu gročanskih vinograda, nedaleko od prestonice.

Glumac Predrag Milinković Preža u knjizi "Susreti" (koju je 1997. godine objavio novosadski "Prometej" u saradnji sa Jugoslovenskom kinotekom), opisuje susrete sa ljudima koji su mu se učinili posebno zanimljivim u toku tridesetpetogodišnjeg rada na filmu. Godine 1979. dok je ručao u restoranu „Vinogradi" Milinkoviću se učinilo da za susednim stolom sedi Henri Kisindžer. Preža se zaputio ka čuvenom političaru, a ovaj mu je ljubazno otpozdravio i potpisao mu se na papiru koji je konobar iscepio iz svog bloka.

Bio je to, bez dileme, veoma lep i luksuzan restoran, i kao takav poznat i priznat. Pogled sa terase restorana preko lipa, sunčanih padina i čokota vinograda, bio je jedan od najlepših u ovom delu zemlje. Priča se da je postojao običaj da u sezoni zrenja grožđa gosti restorana sami zađu u prostrane vinograde koji su ga zrakasto okruživali, i sami izaberu grozdove koje će pojesti...

Mnogi posetioci i predstavnici diplomatskog kora birali su da baš ovde na Aginom brdu u Grockoj, u romantičnom okruženju nacionalnog restorana „Vinogradi", kažu i svoje sudbonosno Da. U restoranu „Vinogradi" snimani su i filmovi. Jedan od njih je „Lutalica", muzička drama iz 1987. godine sa imenima kao što su Lidija Vukićević, Bata Živojinović, Dragan Nikolić, Milan Štrlijić, Jelena Žigon, Snežana Savić, Bata Kanda... U filmu se vidi nekadašnji enterijer i etno-dekor na zidovima - sablje, puške, petrolejke, bakarni poslužavnici, bršljan, ulaz u restoran.

Restoranske goste i visoke zvaničnike nekada su redovno zabavljali čuveni narodni pevači kao što je Predrag Gojković Cune, Predrag Živković Tozovac, tamburaši i starogradska muzika, folklorni ansambli i plesne grupe.

Priča za sebe je legendarna kuhinja ovog restorana, gde je akcenat bio na nacionalnim jelima i dobroj usluzi. U restoranu su radili vrhunski kuvari, među kojima su se pojedini školovali u francuskim kuvarskim školama. I danas se nekadašnja gročanska deca, sada odrasli ljudi, rado sećaju gratiniranih palačinki s orasima ili pohovanog kačkavalja na koje su ih roditelji dovodili, a po kojima je restoran bio nadaleko čuven.

Kao gradić nadomak Beograda sa bujnom prirodom, živopisnim krajolicima i velikom rekam, Grocka je oduvek bila privlačno mesto za život i odmor. Trebalo je samo doći, da bi se to i doživelo. Zahvaljujući restoranu „Vinogradi", to se i desilo. Svako ko se ikada našao pod mirisnim hladom lipa na terasi restorana i uživao u prizorima reke Dunav, gledao čamce i brodove, sunčane obronke, voćnjake i vinograde Grocke, poželeo je da se ovde vrati. Upravo tih godina učestalih poseta restoranu „Vinogradi", u Grockoj je izgrađeno više hiljada vikend-kuća. Vikendice su pored direktora beogradskih firmi, gradili i poznati političari, glumci, slikari, piloti, novinari, književnici, galeristi, profesori, inženjeri, tako da u Grockoj danas postoji intelektualna elita kakve malo gde ima skoncentrisane na jednom mestu.

Krajem 80-tih počeo je sunovrat restorana i razvlačenje njegove imovine. Ipak, Metropol sve do 1995. godine kako-tako obavlja svoju osnovnu delatnost i restoran radi, a zatim se sve do 1999. „Vinogradi" izdaju privatnim ugostiteljima, da bi postepeno prestao s radom i opusteo. Kažu da su tada na videlo izašle i neke tajne koje je restoran krio. U njemu su nađeni generatori za proizvodnju struje, bazeni za pijaću vodu, skriveni bunar ispod stepenica nepoznate namene,

a na tavanu je pronađena gluva soba u kojoj su, pretpostavlja se, prisluškivani i snimani razgovori koji su se vodili u restoranu...

U tom periodu je restoran zbog svoje pozicije uglavnom bio zgodno mesto za roštiljanje i žurke u privatnoj režiji, kao i okupljanja mladih na terasi pod lipama, sa i dalje nezaboravnim pogledom na Dunav i Vojvodinu. U večernjim satima bio je i omiljeno sastajalište zaljubljenih, jer nije radilo osvetljenje, pa je uz lep pogled i osamljenu poziciju na brdu bez konkurencije bio najmirnije i najromantičnije mesto u naselju.

Sunovrat restorana se narednih godina ubrzano nastavlja. Vremenom je iz restorana od inventara odneto sve što je bilo moguće izneti, a ostatak je demoliran, lomljen, paljen... Dobro pamte Gročani kako su „Vinogradi“, nekadašnji ponos Grocke, nedugo posle romantičnog sastajališta postali mesto za okupljanje narkomana i beskućnika. Početkom 21. veka na mestu obližnjeg vinograda nikao je korov i divlja deponija, a od nacionalnog restorana je ostala samo ruina i ime. Od vinograda nije bilo ni pomena, sve je zaraslo kao da ih nikada nije ni bilo...

Oko 2000. godine je lokacija po prvi put prodana, da bi do 2008. godine menjala vlasnike, bez vidljivih ulaganja i promene u svom statusu. Mnogi su se interesovali da otkupe ostatke „Vinograda“ sa pripadajućim zemljištem. Pominjala su se i poznata imena iz sveta sporta, a najviše se najavljivala mogućnost da se zemljište parceliše i rasproda. Uprkos svemu, Vinogradi 2008. godine otpočinju svoje novo poglavlje nakon što su u potpuno ruiniranom stanju po peti put otkupljeni.

Novi vlasnik je nakon geodetskih ispitivanja odlučio da sruši staru zgradu, odnosno ono što je od nje preostalo, i podigne novu - sa idejom da Vinogradima vrati stari značaj. „Vinogradi“ ponovno beleže vrh Grocke, i pogledom kao nekad pokrivaju Dunav, Banat, Avalu i Smederevo, a nekada čuveni restoran biće, nakon višegodišnje pauze, uskoro ponovo otvoren pod patronatom investitora i vlasnika Nenada Vukovića, žitelja Grocke.

Novi objekat sa prethodnim ima samo donekle sličnosti u izgledu, ali u potpunosti kada je reč o koncepciji prostora i namene. Kao i ranije, u duhu je tradicionalne arhitekture i u skladu sa pejzažom. Ispoštovana je konfiguracija terena i lepota panorame, obnovljena je terasa s pogledom, a zadržana je i namena restorana bez hotelskog smeštaja. Mirisne lipe za koje Gročane vezuju mnoge uspomene i dalje su tu, podno terase. Zdanje se sastoji od vinskog podruma, restoranske sale sa terasom okrenutom Dunavu i konferencijske sale na spratu sa daškom konaka kneginje LJubice. Okružuju ga dva hektara zrakasto raspoređenih vinograda, parking, prilazne staze, uređene zelene površine dekorisane domaćim i lekovitim biljem poput bršljana, ruzmarina, lavande, tradicionalnog cveća i mini-vrtova...

Novi restoran „Vinogradi“ ima potencijal kapitalne investicije koja može označiti i početak novog zlatnog doba Grocke. Baš kao nekada u doba stare Jugoslavije, i novi vlasnik ima vizionarsku ideju da ugostiteljski objekat pokrene destinacijski razvoj Grocke koja je turistički i prirodni dragulj - sa ogromnim i raznovrsnim potencijalima, odavno na mapi svetske kulturne baštine.

Tekst i fotografije:

Zorica Atić, dipl. istoričar umetnosti

Restoran Vinogradi, simbol zlatnog doba Grocke

subota, 01 jul 2017 09:23



